

Discipelskab

Ikke et tilvalg til troen, snarere definitionen på den...

af **Jesper Veiby**

Artiklen må frit videreformidles,
blot det sker uforandret.

jesper@veiby.dk

www.jesperveiby.org

¹ Når talen falder på discipelskab, så fornemmer jeg en tendens til at skille discipelskab fra frelsen og i stedet gøre det til et tilvalg for den troende. Måske siges det ikke så firkantet, men pointen er ofte noget i stil med: Du kan "nøjes" med at være troende, og så kan du vælge at blive discipel. Hvis du ikke vil være discipel, er du fortsat frelst af nåde, men det at blive en discipel er forudsætningen for, at du kan vokse åndeligt, komme ind i en tjeneste for Gud og videre i samme dur.² Det er måske en anelse karikeret, men pointen er tendensen til at italesætte discipelskab som andet og mere end blot at være troende.

I Bibelen er der ikke samme skelnen mellem disciple og troende. Faktisk veksler terminologien lidt mellem "disciple", "troende", "hellige" og "kristne" afhængig af kulturel kontekst eller vinkling, men der er reelt tale om synonyme termer.³ Det er rigtigt, at betegnelsen discipel flere steder anvendes i en mere snæver betydning om de tolv disciple, altså de tolv apostle,⁴ eller om deres specifikke rolle som "lærlinge" af Jesus,⁵ men andre steder i Ny Testamente anvendes discipel i stedet som en generel betegnelse for en troende,⁶ eller for en efterfølger i almindelighed.⁷ Man får også indtryk af, at der finder et skifte sted i Bibelen, hvor discipelbegrebet først anvendtes på de tolv men senere hen anvendes i en bredere betydning om alle troende i betydningen personlig efterfølgelse.

Disciplen som begreb finder vi også i Missionsbefalingen, hvor vi jo befales at "gøre disciple",⁸ fremfor at vinde mennesker, selvom det at vinde mennesker er en integreret del heraf. Nogle vil måske her hævde, at disciplen er slutproduktet af en proces, der starter med, at den enkelte kommer til tro,⁹ men som først kulminerer, når den troende er "udlært",¹⁰ men det må afvises i lyset af de skriftsteder, hvor ordet discipel også anvendes om helt nye og udlærte troende.¹¹

Min pointe er naturligvis ikke blot terminologien, men tendensen til at opdele de troende i flere

niveauer, hvor hvert nyt niveau er et frivilligt tilvalg for den enkelte, enten dette angår skridt af almindelig efterfølgelse og vækst, eller det angår begivenheder som f.eks. at blive døbt eller blive medlem.

Man kunne frygte, at denne tendens til at skille discipelskab ud som et separat valg udspringer af ønsket om at kunne tilbyde et relativt uforpligtende evangelium som i "frelsen er gratis, du skal bare tro på Jesus." Det er i hvert fald sandt, at evangeliet kan forkyndes på en måde, som gør det svært at introducere et senere imperativ og forkynde en Jesus, der faktisk også kræver noget af sine efterfølgere. Her kan italesættelsen af discipelskab som et tilvalg til frelsen rigtignok være et uheldigt kompromis, hvor man reelt siger noget i retning af, at "Jesus vil rigtigt, rigtigt gerne have, at du bliver en discipel, men han skal nok frelse dig alligevel, selvom du siger nej tak".

Personligt tror jeg dog snarere, at den nævnte italesættelse skyldes, man ikke vil risikere at forkynde en form for gerningsretfærdighed. Hvis man vil fastholde frelsen af nåde ved tro, så kan man jo ikke samtidig stille krav om helliggørelse, og at den troende har "fået styr på" sit liv og har fået etableret gode vaner, f.eks. i form af regelmæssig bøn og bibellæsning. Her er italesættelsen af discipelskab som et tilvalg en slags sikkerhed for, at man ikke kommer til at gøre frelsen afhængig af sådanne ting.

Som jeg ser det, er det grundlæggende problem en mangelfuld forståelse af, hvad discipelskab egentlig er. Man kan i hvert fald let få det indtryk, at discipelskab gøres synonymt med helliggørelse eller åndelig vækst, og at en discipel er en, som i det mindste er nået rimelig langt på de pågældende områder, mens den troende "blot" er frelst. Det siges næppe sådan, men den nye eller kirkefremmede vil sikkert godt kunne få et indtryk i den retning.

Hvis man definerer discipelskab som modenhed eller helliggørelse, så er det logisk, at man er nødt til at skelne mellem den, som er troende, og den, som

¹ Artiklen er tidligere udgivet i magasinet Teologik under navnet "En del af pakken"

² Måske er der her en pendant til, hvordan vi behandler medlemmerne i kirkerne. Som medlem må du selv bestemme, hvor meget eller hvor lidt du vil bidrage med, men du kan vælge at blive medarbejder, hvilket strengt taget ikke er nødvendigt for at nyde goderne i kirken, men det er nødvendigt, hvis du vil med i inderkredsen og potentielt med i lederskabet.

³ Jeg hører her til dem, der ikke mener, der ligger noget signal i anvendelsen af den ene betegnelse fremfor den anden, og heller ikke i fraværet hhv. tilstedeværelsen af ordet "kirke".

⁴ f.eks. Matt.10,1; 11,1 og Johs.20,19

⁵ f.eks. Matt.10,24

⁶ f.eks. Matt.27,57; Apg.6,1.7; 9,10.26; 11,26; 14,21; 18,23.

⁷ f.eks. Luk.5,33

⁸ "Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befaleet jer." (Matt.28,19-20a)

⁹ jvnf. "...idet I døber dem..."

¹⁰ jvnf. "... idet I lærer dem at holde alt det..."

¹¹ f.eks. Apg.6,1.7; 14,21.

er discipel, for selv den helt nyfrelste og endnu ikke helliggjorte er jo frelst. Men hvor det er sandt, at der i kirken er troende på forskellige trin af helliggørelse og åndelig modenhed, så er det ikke bibelsk at italesætte dette som et spørgsmål om discipelskab.

Hvis man skulle illustrere, hvad discipelskab i stedet er, så kan man tage udgangspunkt i en pædagogisk illustration, som jeg tror, de fleste har stødt på eller kan forholde sig til, hvor Gud og Jesus er anbragt i midten af en række koncentriske cirkler, med mennesker placeret på disse, men i forskellige afstande. Pointen er, hvad cirklerne repræsenterer.

Hvis man ser discipelskab som kulminationen på den proces, der begyndte, da man kom til tro, vil man typisk se cirklerne som repræsenterende den enkeltes "afstand" til Gud, med den forhædede synder og forbenede vantro yderst, med den søgende lidt tættere på, og med den troende længere inde. Inderst inde ville man så finde disciplen, og allerinderst måske ligefrem helgenen. Her er discipelskab kulminationen af en proces, hvor man først finder Gud og kommer til tro.

Men cirklerne kan også repræsentere, i hvor høj grad den enkelte er ramt af syndefaldets konsekvenser, således at de inderste cirkler afspejler de tilfælde, hvor det oprindelige gudsbillede har lidt mindst skade, mens de yderste repræsenterer et fremskredent forfald eller en omfattende degeneration i forhold til det tiltænkte. I den situation kan der være både troende og ikke-troende i (så godt som) alle afstande, for selv mennesker i verden kan være lovlydige, være tro mod deres ægtefæller eller være ærlige og redelige i handel og vandel. Ligesom troende kan være mindre "genoprettet" på mange konkrete områder end nogle ikke-troende, og dermed måske leve mindre eksemplariske liv.

I den situation handler discipelskab i stedet om *orientering*, og det er min overbevisning, at det er en mere bibelsk synsvinkel, når man ser, hvordan betegnelsen discipel anvendes i Bibelen.

Her er disciplen nemlig den, som har vendt sig til Gud, mens den vantro, der jo pr. definition heller ikke er discipel, har vendt sig væk eller står med ryggen til Gud.

Her vil nogle troende kunne være "længere væk" fra Gud, i betydningen have mindre eksemplariske liv, mindre naturlig disciplin, et mere sårbart

temperament, dårligere forvalterevidner, mindre naturlig omsorg for sin næste eller tilsvarende dårligdomme. Men den troende vil have vendt sig til Gud, i modsætning til den ikke-troende, der målt på det naturlige måske lever et "bedre" liv.

I den forståelse er discipelskab ikke et tilvalg til frelsen, men er netop identisk med den omvendelse, som finder sted i frelsen,¹² hvor den enkelte vender (sig) om til Gud. Discipelskab er tilsvarende identisk med Jesu ord om at "følge mig",¹³ idet man her nyorienterer sig mod den Frelser, man har besluttet sig for at følge. Og discipelskab er identisk med at gøre Jesus til Herre i ens liv,¹⁴ idet Herre her kan forstås som det fixpunkt, ens liv nu orienterer sig ud fra.

Discipelskab handler altså ikke om, hvor langt man er nået, men om hvilken orientering eller retning ens liv har, selvom det sidste naturligvis på sigt indvirker på det første, men dette er frugten af discipelskab, ikke discipelskab som sådan. Meget af det, der betegnes som discipelskab, burde nok i stedet kaldes ved klassiske bibelske navne som helliggørelse, tjeneste eller forvalterskab, og discipelskab i stedet anvendes synonymt med at være en troende.

Discipelskab i en bredere betydning indebærer selvsagt, at man orienterer sig mod Jesus i hele sit liv, altså på alle områder af sit liv og på alle tidspunkter i sit liv. At man har Jesus som centrum for sit liv i ungdom og i alderdom, samt som single og som gift. At man har Jesus som centrum for sit liv i relation til sin tjeneste i kirken, såvel som på sin arbejdsplads og i sin familie. At man har Jesus som centrum for sit liv i sin karriere og i sin fritid, og i åndelige såvel som i sekulære sammenhænge. Altså, at man har Jesus som Herre i hele livet, både i hele bredden af ens liv og i den fulde længde af ens liv.

¹² f.eks. Apg.2,38

¹³ f.eks. Matt.9,9

¹⁴ Rom.9,10